

ՀԱՅՈՒԹԻՒՆ

1893

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Ա. ԱԵՂԲԵՍՐՈՍԻ

ՀԱՄԵՄԱՏԱՌԵԱՄՔ

ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՒ ՑՈՒՆԱՐԵՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆՑ

(Տես յէջ 401)

Եւ ասէ . Այս : Եւ անդէն 'ի սոյն
ածեալ ետես, և ուրախ եղեւ թագաւ-
առն, և ասէ .

Արգար է, և սոցա նմանութեամբ
երկեցան ինձ 'ի տեսլեանն, և աւե-
տիս ետուն առողջութեան հոգով և
մարմնով, 'ի ձեռն լուացման հոգեոր
աւազանին, 'ի քէն առեալ . ահաւա-
սիկ կամ առաջի քո, հայր :

καὶ ποίησόν μοι τοὺς χαρακτήρας αδ-
τῶν φανερούς, ἵνα ἴδω εἰ αὐτοὶ εἰσὶν
οἱ εἰρηκότες μοι παρὰ τοῦ Θεοῦ πε-
πέμψθαι. τότε δὲ Σίλβεστρος ἐκέλευ-
σεν τῷ διαικόνῳ αὐτοῦ κομίσαι τὰς
ἴδεας αὐτῶν· δέ τινας θεασάμενος ὁ
Αὔγουστος, ἤρξατο βοᾶν, καὶ λέγειν,
ὅντως, οὐδὲν ἀληθέστερον τῶν εἰκό-
νων τούτων, ὃν περ τὴν ἐκτύπωσιν,
καὶ τοὺς χαρακτήρας ἐν τῇ δπτα-
σίᾳ ἐθεασάμην οὗτοι μοι εἰρήκασιν,
Πέμπθον πρὸς Σίλβεστρον τὸν ἐπί-
σκοπόν, καὶ ὑποδεῖξε σοι τὴν κολυμ-
βῆθραν τῆς εὐσεβείας, ἐν ᾧ λουσάμε-
νος τύχῃ τῶν σῶν τραυμάτων τῆς
δυγιείας.

Ես առ հայրապետն . Հայութիւն 'ի Հայու-
թիւնակալ, և Շիռուն Գունդին, և 'ի Հայուն
Ասորէ, 'ի Գունդական Անդան և 'ի Գուն-

ուղարկել է այսպիսէ, և այս
հայտն է նաև, բայց Տեղայի հայութ-
ությունը և եղանակը. որ երգիչն և այլ երգիչն,
և հայ(-)այլ բարեխուն(,) նորու ավելացն զա-
րաքանչեան ենու. Անգիտ և ոչ յաշինքին գիտ-
իքառիշեան է, որոց խառնքու են միաց-
իքառեան անհամարութեանք, և առարկա-
ցեալ Ալլուստայ ճշմարտ, իսկ առարկա-
ցեալ Ալլուստայ ճշմարտ, իսկ առարկա-
ցեալ Ալլուստայ ճշմարտ, որ է առնենալ յայտեան ա-
յժմ:

Πρὸς δὲ, διὰ μακάριος Σιλβεστρος ἀπεκρίθη, Γνῶθι ω̄ βασιλεῦ, κολυμ-
βῆθραν εὐσεβείως σοι ὑποδειχθῆναι,
εἰ Θεὸν εἶναι καρδίᾳ πιστέουσῃς. πρὸς
δὲν διὰ Αὐγουστος, Εγώ εἰ μὴ ἐπίστε-
υον, οὐκ ἂν πρὸς σὲ ἐπεμψά. τότε δὲ
ἄγιος Σιλβεστρος λέγει ἔκεινου ἔξαι-
τοντος,

Ἐν τῇ ἐβδομάδι ταύτῃ νήστευσον· καὶ ἀποθέμενος τὴν ἀλουργίδα, εἰσελθεὶς εἰς τὸ κουβούκλιόν σου, κακεῖσας ρίψας ἔσωτὸν ἐπὶ τοῦ ἔδαφους ἐν σάκχῳ, δεήθητι μετὰ δακρύών καὶ στεναγμῶν τοῦ δεσπότου Θεοῦ, ἔξιμολογουμένος κατὰ ἄγνοιαν πεφρονεύκεντα τοὺς ἄγιους αὐτοῦ δυύλους· καὶ τῇ αὐτῇ ἐβδομάδι τοὺς ναοὺς τῶν εἰδώλων κλεισθῆναι κέλευσον, καὶ πάσας σχολάσαι· μοσαίς, μὴ ἔχουσιν δὲ τοὺς δεσμούς ἀπόλυτον· τοῖς ἐν ἔξορφα, καὶ μετάλλοις καὶ ἐν πᾶσι θλίψεσιν καταπονουμένοις ἀνεσυν χάρισαι· ἐντολὰς καὶ ἐλεημοσύνας γενέθησαι πρόσταξον· παρολὰς τοῖς αἴτοισιν δικαίας παρασχοῦ· καὶ δπως ταῦτα δρθῶς, καὶ κατὰ λόγον γένηται, ἐπιτηδέους τινάς ἀνδρας κατάστησον. Υποσχομένου τοίνυν τοῦ βασιλέως ταῦτα, καὶ τὰ τούτοις δομοῖα ποιεῖν, διγιος Σλλβεστρος ἐπιθεὶς τὴν χειρα ἐπὶ τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν, εὐλογήσας

նել զմեղու քո . և զսուրբան , զոր սպաւներ , որ վասն անսառն է Քըստով ժաման , բորեիսաւ ժեղ կացես ու Առաջած . զի ույշելովին և որդմալին է Մըրու (j) ու է Մըրու :

Եւ նո հասուրչ և յաժբութեմի
ընկույտ շին , և խորեւ շուս-
ցելուն

և ժողովեալ զամենայն ուխտո եկե-
ղեցւն , քարողեաց պահու և ազաւ-
թըս զեաւթն օր շարաթուն . յայշ
առներվ զիմուէացւոցն զայցելու-
թիւն ,

և շնորհուուրնուաբայն չ շուսուհան ,
և դրյաւ շնորհուին ողունիւն
դինիւն և երի մանուշ . որ և այժմ
արասցէ , աղաւթիւք բաշմյենու-
նեմիթագաւորիս մերո (j) , հոգ (e) (j)
ասեմ և մարմնո (j) իրաց թշշկու-
թիւն : Եւ լինի սովաւ խաղաղութիւն
եկեղեցեաց , և դադարումն հալա-
ժանաց .

շ ամենայն որ ինդրէ՝ առան՝ է Հաւուք , և որ
հայց՝ գրանէ յ Սրբու (j) , և որ Բախէ՝ բա-
նա (j) Սուրբ Հոգին զդուռն ողորմու-
թեան և մարզափրութեան իւրո (j) :
Զայսափիկ լուեալ , որպէս հրով վա-
սեալ պնդեցան ՚ի պահու և յաղաւթս
և յամենայն գործս բարիս . բազում
հառաջանաւք և արտասուաւք , հաս-
տատուն հաւատով և աներկրա (j) յու-
սով կատարին զշարաթն յաղաւթսն
Աստուծոյ և ՚ի սուրբ պահսն :

1. Այս յաւելուածու տես յ Արտօնակե՝
յէլ 178 , վենետիկ 1862 , յետառաջու-
թեամբ բանիք :

2. Այս ուղղ Շարդմանիչն տակն ու մրց
ըրած է Սեղբեատրոսի խօսքը , ներմուծելով
Նարուգողուուրաց , Դանենիւք և Երից ման-
կանց օրինակները :

te αύτδν , καὶ ποιήσας κατηχούμενον
ἀπῆλθεν.

Τότε προσκαλεσάμενος πάντας
τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ
πάντα τὸν κλῆρον , νυστείαν καὶ δέη-
σιν ἐκήρυξεν , λέγων , Εἴ οἱ Νινεύειται
ἐν τῷ κηρύγματι Ἰωνᾶ , διὰ τριημέρου
νηστείας τὴν δργὴν τοῦ Θεοῦ ἀπε-
κρούσαγτο , καὶ τὸν ἐπιφερόμενον αὐ-
τοῖς δικαίως θάνατον διέψυγον ,

πόσῳ δὲ μᾶλλον ἡμεῖς ἐν τῷ κηρύγματι
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ , τὸν
διωγμὸν ἐκφύγωμεν. ψυχὰς κερδήσω-
μεν , εἰρήνην ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ
Θεοῦ πρεσβεύσωμεν , καὶ ταῖς εἰδω-
λατρείαις τέλος ἐπιθῶμεν , εἰ νηστεί-
αῖς καὶ δεήσεις τὸν Θεὸν ἔξευμεν-
σώμεθα , δπως τούτων ἐπιτύχωμεν.

ἐγένετο τοινυν διοφυλούντων πάν-
των νηστείας , καὶ δέησις ἐπιτεταγμένη
καὶ καθὼς ἔκαστος αὐτῶν δυνάμεως
είχεν , ἐντολὰς καὶ ἐλεημοσύνας πε-
ποιήκεισαν ;

Յայնժամ՝ ի միաշաբաթով աւուրին
գա (յ) ի մկրտութիւն թագաւորին իւ
ասէ Հայրապետն. Հաւատուն յամե-
նասուրը կըրորդութիւնն՝ կ Հայր, և
Ալլէք, և յամենասուրը Հային, յերէ
անյառութիւնն և կ ի ապահովագութիւն
քայութ և զարգացնեած և բնութեած
իւ ասէ. Համարաց, եկց պայս անկուզ:

Καὶ τῷ σαββάτῳ, διετέλεσθη αὐτοῖς ἡ ὥρισμένη νηστεία, ἐν τῷ ἑσπέρᾳ ἔφη τῷ βασιλεῖ δικαιάριος Σύλβεστρος, Ἀκουούσν μου βασιλεῦ-τὸ διδωρο τοῦτο διὰ τῆς ἐπικλήσεως τῆς ἀγίας καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος θελαν δύναμιν προσλαμβάνον ὥσπερ τὸ σῶμα τοῦ ἔξινθεν ἀπό παντὸς ῥύπου καθαρίζον, οὕτως καὶ τὴν ψυχὴν ἀπό πάσης ἀμαρτίας καὶ πάσης κηλίδος καθαίρον, ἥλιου λαμπροτέραν ἀπεργάζεται. διὰ τοι τοῦτο εἰσελθε νῦν ἐν τῷ ἡγιασμένῳ λουτρῷ τοῦτῳ καθαρισθήσομεν πάντων τῶν πεπραγμένων σοι πταισμάτων.

Τούτων δὲ οὕτως λεχθέντων, ἥμιλόγησεν δὲ ἄγιος τὰ ὅδατα· καὶ χρισθέντος τοῦ Αὐγούστου τῷ ἀγίῳ χρισματι, καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ ἐν τῇ κοιλυμβήθρᾳ, ἐν τῷ αὐτὸν βαπτίζεσθαι ὑπὸ τοῦ ἀγίου Σιλβέστρου ἐν τῷ τῆς παναγίας καὶ ζωαρχικῆς Τρειάδος ὁνόματε ἔξαιρης λαμπτηδῶν τις ἀμέτρου φωτὸς πλήρης ὑπάρχων ἔξελαμψεν, καὶ ἦλος ἐγένετο ὃσει τηγάνου βράζοντος· καὶ ἐξῆλθεν δὲ βασιλεὺς, ὅλος ὑγιὴς καὶ καθαρὸς γενόμενος, πάντα τὰ ὅδατα ὡς διὰ ἵψηνων λεπίδας πεπληρωμένα καταλιπών. Ἐφησε δὲ καὶ τοῦτο δὲ βασιλεὺς· διτὶ περ ἐν τοῖς ὅδασιν ὑπάρχων, ἥσθιμην διτὶ χειρὶ τις ὡς διὰ ἐκ τοῦ σύραγον πεμφθεῖσα ἥψατό μου. ἐνδυσάμενος δὲ λευκὴν ἕσθητα ἐν τῇ πρώτῃ ἥμέρᾳ

Ապա մկիզգըն առնէ խորհըրդա-
ծութեան առ ՚ի մկրտութիւն. և ար-
կանեն զղուցն յաւազանն և աւրհնէ.
և մերկացուցեալ զթագաւորն մկրտէ
յանուն Հաւը և Որդուն (յ) և Հոգուոյն
Սրբուն (յ) : Եւ անդէն լուսաւոր ճառա-
գայթիւք որպէս զարեգակն ՚ի վե-
րա (յ) սուրբ աւազանին ծագէր ՚ի
վերուստ, և ձայնք հնչման երկնաւո-
րացն, որ աւրհնէին զԱստուած ան-
ձառելի ձայնիւ. և զամենեսեան ա-
հարեկեալ զարհուրեցուցանէր նոր և
ցննաղ տեսիլն, որ երեւեցաւ Եւ ան-
դէն զղուժանորակն բորսութիւնն որ-
պէս թեփ ձկան ՚ի բաց ընկենոյր.
և սրբէր ՚ի լուրսն մկրտութեան : Եւ
երեալ ՚ի ջրոյն աւժանէր 1 հոգեոր իւ-

4. Յունարքին մէջ նախ խլզով օժուժված կը յիշուի և ապա մկրտութիւնն է խակ ևսի ընդհանրապես յեղարքած է այս կարգու, չքիսեմ ըստ քմաց, թէ ըստ իւր թարգմանած ընառադրին: Եթէ յիշասակութիւնն է իւղան օժուժական վարժուուր Գրայմին իմաստանք, ըստ իրաւացի է ևս թարգմանին ըստ փափութիւնը, և մկրտութիւնն ակիզըն է խոր քրոգոց, և Գրուշ նաև առ Աստիճն յայտն ուրիշ կը կատարուի: Պահպան ննէ պահպան Քիւ-

զովի, և ապիտակազգեստ լինէր : Եւ պսակեալ փառաւորապէս Գրիմստոփի կնքովն, զամենեցունց լիդուս շարժէր յաւրհնութիւն ամենեցունցն Աստուծոյ : Եւ ՚ի նմին ժամու մկրտեցան արք երկուտասահ Հաղպարս, թող ըզ-կանայս և զմանկտիս :

Եւ 2 իր ամենայն որ ինչ լուսա-
շաբախ իրացը քառականին կազմեց-
է կա Առաջայ : Աղյուսակացնել գու-
րին պատրաստին հոգիութեաւ անձն
Առաջայ, և հայրաբա առելք շնուժաւոր
և զամանայ լուսաբաւոր՝ պարսպիէլ և
դրիւին իրացը այս : Ես արքանեաց շնո-
ւարութ, հոգիուր ապանութեամբ, ըստ
լուսաբաւունեաւ և առաջանաւունեաւ որ է
Քրիստոս : Աստուի պատճե եղիւ(2), է
պատճել պատճե նախայց(-) ըստ, և
որհնաւին երիտար բարեցի ըստ նո-
րի իւր:

Եւ յետ այսր ամենայնի զուարճաւ ցեալ թագաւորն ընդ այնքան հոգեւորացն լրումն, ասէ. Ո՞վ է մեծ, քան զԱստուած : որ այսպիսի պանչեւ լեաւք ծանուցաւ մեզ, ոչ ըստ արժանահաց, այլ ըստ մեծի ողորմութեան իւրօւմ, և ըստ մարդասիրութեանն . և արար դարձ 'ի մոլորութեանց և 'ի

բեկի, թէ մկրտութեան իրքը Խավագաղաքա-
տիկ է արարողական մասն յիշուած է Հռի
խողով օժուիլն. զի Յակ. Արևեցին ևու կու-
տանդիանուի յիշեալ ներքոցինցից մէջ մկրտ-
առնեալն յառաջ՝ անոր իւղով օժուիլն է արր-
տուիլն կը պատմէ: Առ Ազաթանգեց խակ
Տրդասան մկրտութեանը կիր կը յիշուի. « Եւ
իւ չը օժուիլն» կըր արկանէր Գրիգորիոս ՚ի
վերայ մարդկան ։

· 1 · Υπομνήμα της πρεσβύτερης Αγίας Βαρβάρας για την επέτειο της Αγίας Βαρβάρας.

9. Պիտակը ենք, որ յսեց յետ մկառութեան կը գնէ անմիջապէս կայսեր հանձ օրինաց լրովարտակի պատճենը, ևսոյ անոր տեղ պաշտպանման համար է համար անունը կազմութիւն կերպութափ է հաս, որ ոչ այլ բնակ է բայց եթէ Ալբանիանդեղոսի

τούς βαπτίσματος αὐτοῦ, τοῦτον τὸν
νόμον ἐξεφώνησεν, "Ὄστε πάντα τὸν
τολμῶντα βλασφημῆσαι εἰς τὸν δε-
σπότην Χριστὸν, ἡ τινα Χριστιανὸν
ἀδικήσαι, τὸ ήμισυ τῆς αὐτοῦ ὑπο-
στάσεως ἀφαιρεῖσθαι.

Ίνα δὲ πᾶσιν καταφανής γένηται,
ἕξ δλης ψυχῆς αὐτοῦ πεπιστευκέναι,
ἐν τῷ παλατίω αὐτοῦ τῷ λεγομένῳ
Δατερανησίῳ λαβῖν δικελλαν⁴ οἰκεί-
αις χερσὶν αὐτὸς πρῶτος ἤρξατο δρυ-
γεῖν· καὶ διαγραφὴν ποιησάμενος,
προσέταξεν ἐκκλησίαν οἰκοδομηθῆ-
ναι ἐπὶ τῷ δνόματι τοῦ δεσπότου ἥ-
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τῆς συγκλήτου τοίνυν προτιύσης τῇ τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πίστει, ἐν τῇ βασιλικῇ τῇ λεγομένῃ Ἰουλπίᾳ, τοιάδιτοις προσεψυχέγκατο δὲ Αὐγουστος ῥήμασιν Αἱ τῶν ἐναγῶν καὶ βεβήλων φυχῶν διάνοιαι, τούτου ἐνεκεν οὐδενὶ τρόπῳ σωτηριώδη συμ-
βουλίαν δέχεσθαι δύνανται διὰ τὸ

Հ. Հայերնէն աւելի նշանակելիք է յուն.
ընտառիքն մեր ընդայսած պատեզիս, որ նցին է
Արաբանգեղազսի Տրդատայ համար ըստած պա-
րագատարութեան. « Այսուհետաձաւորին իսյ-
տոր և ինչ հնդանելիք գիրք համատարան է :
Ենցն ի փախակ բաւակ եթէ ինք ի ծեռալձ դրամի-
շ, կաստանանուսուի հետաքը լաւարանու Ա.
Փրկիչ (պյամ Ա. Յովհաննէս) եկեղեցց շի-
նութեան համար :

Արդեն ինչպէս տեսանց կոստանդինոսով գարքէն և միասութիւն նկարագրութիւնը ու մենաման և ընդ Տրդասայն . խակ պահ և վերջին կետակը կը ասափառ զմբե ասեցաւու Գրիգոր կենացք մասը նույն Սեղբար պարունակութիւնը մասը նույն Սեղբար Վարդու յուշարքն ինեսապարունակութեան մէջ և ընդպարագիւն խորենակացու թ. ԶԳ. Պալ- լուսոն վերջ բարձ բացատրութիւն իմաստը :

անոտի պաշտամանց կռոցն . զի ամենայն կուռք հեթանոսաց դեք են , որ ընկղմեն դմարդիկ ՚ի կորուստ և ՚ի գանազան մերգացն ընդունելութիւն միշտ , հեշտութեամբ քարշեալ և խոտքեալ յլստուծոյ :

σκότῳ καὶ ἀχλῷ ἀγνωσίᾳς δεδέσθαις αὐτάς, καὶ μὴ δύνασθαι λαμπτηρόν τινὰ φωτὸς εὑσεβείας παρειδούσας εἰς αὐτάς. ἀνοικτέα τούναν, τὰ τῆς διανοίας δημόσια, καὶ οἱ τῶν λογάδων ὄφθαλμοι, καὶ ἐπιμελεστάτῃ ἔρευνῃ κριτέων, τούτοις Θεοὺς μήτε λέγεσθαι, μήτε πιστεύεσθαι, τοὺς παρ' ἀνθρώπων γενομένους. οὐ γάρ ἀνθρώπων οὗτοι θεοί εἰσιν, οἱ καὶ ποιήσαντες, καὶ ἀνανεώσαντες, καὶ ἐκτιπώσαντες. θεοί οὐδέποτε πᾶσιν ἐμαυτὸν καθίστημι τοῦ προσκυνεῖν, καὶ σέβειν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. εἰ γάρ μὴ ἣν ἀρχῆς, πῶς ἂν παρ' ἄλλου γενόμενον ἀνενέωσιν με. λαβέτω τούναν τοῦ λοιποῦ ἡ τοίσιτη πλάνη. μετὰ δὲ ταῦτα διατάξεις προτεθεῖναι ἐκέλευσεν περιεχούσας οὕτως, Πάγα πένητα βουλόμενον Χριστιαγὸν γενέσθαι, ἐκ τῶν βασιλικῶν χρημάτων λαμβάνειν τὰ τε αναλώματα, καὶ τὴν ἑσθῆτα, καὶ ἵνα μῇ τοῖς ἐπιθέταις ἕδεια τῆς δοθῆ, οὗτοι ἐλάμβανον οἵ κατ' ἀλήθειαν προσερχόμενοι δολοφίχως τῷ δεσπότῃ Χριστῷ, μαρτυρούμενοι παρ' εὐλαβῶν καὶ Χριστιανῶν ἀνδρῶν. ἐγένετο δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν βαπτισθέντων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἑκείνῳ δέκα χιλιάδες ἄνδρων, χωρίς γυναικῶν καὶ παιδίων. οὕτως ἔκ μὲν τοῦ ἐνδὸς μέρους ἡ τούς Χριστοῦ ποίμνη ήγέαντο· ἔκ δὲ τοῦ ἑτέρου, ἡ τῶν εἰς ἀλολατρῶν κατησχύνετο.

Ἄποκηρυκτέσθι δὲ ἡ βέβηλος αὕτη

Այս քարոզեսցի աւրէնկը որ
՚ի Քրիստոսէ ՚ի ձեռն սուրբ աւետա-
րանին, ՚ի բոլոր պատէ Հաւատալ նո-
րայ աստուածութեանն. և որք հայ-
Հոյեն զնա կորիցեն. և կէս ընչից
նոցա լիցի կարաւտելոց Եւ շննեցի
եկեղեցի տուն աղաւթից յանուն
Տեառն մերոյ(յ) Յիսուսի Քրիստոսի:
Եւ աղքատք, որք զան ՚ի մկրտու-
թին, գեխսազ նոցա և ծափք յար-
քունուստ լիցին. և խնամակալու-
թին առաւել քրիստոնէիցն լիցին.
և նկուն՝ որ ՚ի կուռան գեգերին: Վա-
սըն որոյ(յ) ես արքանարքեմ զնոսա,
և ոչ աստուածո համարիմ. այլ վիդսա
և ձեռագործո շարագործաց: Եւ եր-
կիր պատանեմ Քրիստոսի փրկչին
մերոյ(յ), և աւրէնեմ զՀայր նորա և
զսուրբ Հոգին, յոր հաւատացի և
մկրտեցա(յ), և առի զառողջութիւնն
իմ ՚ի միոյ աստուածութենէն, զի նա
է Աստուած ճշմարիտ, և Տէր տե-
րանց, և Թագաւոր Թագաւորաց. որ

622 իլլ նամառութիւն, ուր Ա Գրիգոր կը հա-
յուրէ զԾրբատ փրկական խորեգոյն սուրբ
Հաղպատիքին և Հայերէնի մէջ կը պահէս
ենակէն. Լիովինոն պալստի յիշատակու-
թինն և առյօնին ամանըթի, և այս տեղ ձեռ-
քակութիւն առնվ խօսած հայոց ճառը և յոր-
դորն առ արևատանը թիւնէ.

4. Այս կոստանդիանոսի հրովարտակին
առաջին մասի պղաւազ յաւալիքերութիւն
մէ, որը հայն միացուցեր է երկրորդին հետև

բնակեալ է 'ի լոյս անմատոյց 'ի բար-
ձունս, և փառք նորա լցին զտիեզեր
ամենայն, որ և ինձ եցոյց գանչելիս
'ի վերուստ լուսոյն, զոր առ հասա-
րակ ամենեքեան տեսէք, և զի էր որ-
պէս ձեռն մարդոյ 'ի մէջ լուսոյն, ա-
ռաւելեալ լուսով, որ մերձնցաւ յիս
մինչև 'ի լուրս աւազանին, և 'ի բաց
մերժեաց յինէն վեշտանոտին բարո-
ստոթիւնն, ընդ նմին և զմեղսասէր
բանն. և զի անճառելիք է են լիեաքն
և ասացեալին 'ի վերուստ. արդ որ
այսպէս այցելութիւն արար մեզ, ե-
կայք ամենեքեան երկիր պացցուք
միոյ աստուածութեանն, աւրինեա-
ցուք և գովիսցուք և պաշտեացուք
զնա, զոր անզիւսացաք, և խոտո-
րեաք ուրացաք զնա. զի նա է Աս-
տուած, և չիք այլ քք. և նմա փառք
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յափսու-
նից.

καὶ ἀπάθαρτος δεισιδεμονία, ἣν ἀγνωσίᾳ μέν ἔτεκεν ἀφροσύνη δὲ, ἔθρεψεν, καὶ ἡσήξεν, προσκύνησθαι δὲ διόρον καὶ ἀληθινὸς Θεός, διὰν δὲ καὶ βασιλεύων ἐν τοῖς οὐρανοῖς, παυσώμεθα σέβειν τούτοις, παρ' ὧν σωθῆγεν οὐδὲνάμεθα. οὓς ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡμεῖς βλαβέντας σώζομεν· παρ' ὧν φυλαχθῆναι μὴ δυνάμενοι. τούτοις εἴγε μὴ βουλόμεθα κλαπῆγαι, φυλαττόμεν. ἵκανονθι μέχρι τούτου λελέγθαι τοῖς ἀψίχοις κωφοῖς εἰδώλοις, Ακούσατε, καὶ τοῖς τυφλοῖς, Ἀναβλέψατε. εὐφραινέσθωσαν, καὶ ἀγαλλιάσθωσαν πάντες οἱ θεωροῦντες διπέρ διατάξεων, καὶ προσκυνεῖται Θεόν παρ' οὐ αὐτῇ φυλάτεται, οὐχ διατάξει φυλάττει. Ἰνα δὲ παντὶ τῷ κόσμῳ φανερὸν γένηται τῷ ἀληθεῖ Θεῷ με πεπιστεκέναι, ἐν τῷ παλατίῳ μου ἐκκλησίαν ποποίηκα, πρὸς τὸ πᾶσιν γνωσθῆναι, μηδὲ ἔγνος τῆς παλαιᾶς πλάνης ἐν τῷ φυλῆ μου μεμενηκέναι. Τότε συεδόν πᾶς δῆμος τῶν Ῥωμα-

Յայնժամ Հռովհակ մայեցւոց բազմու-

4. Այս ամբողջ պարբերութիւններ են աւելի խնամք է Գրք. կառաւորը վերաբեն եղանակներ՝ ուղարկուած տարբերակներուն պարզեցն ճանապարհութեան ամենալավ ամենահամարժեալ է այս թե՛ս կառաւորների ամենահամարժեալ աշխատանքը՝ չուվամանը, ըստ յուն և քաղաքին և Հռո ամ այս հաւատարիմ թարգմանիւ ըլլալին անելի՛ յարաւազ բացառապես է Գործեան մատիզուուն է և անույն վարպետաւուն. զի Անդրանիկոս և Կոստանդինոս առանձինահամարժեան այս ենախնամք և յանդրոյ Եւներն են Գրիգորի կենա ասպարութեան (ամանան անկեր կը ըստապէքին նման առեւզ, զորս, և երկարութիւններ խոսակւուն առաջարկութիւններ, չենց կրնար անել ի՛ համամատած բարեւ, բայց ուսումնաափքարաց ավագութիւններ կը ասենանեն:

թեան ասացեալ զամկնն, ասեն, ձըշ-
մարիս է ասացեալքդ՝ ՚ի թագաւորէգ։
զի՞ Գրիստոս փրկիչ փրկեաց զմեզ, և
լուսաւորեաց լուսով գիտութեամբ։
Վասն որոյ(յ) շինեացի եկեղեցի տուն
աղաւթից, որ միշտ ՚ի նմայ մատու-
ցուք զաղաւթումեր, և կատարի Գրիս-
տոսի խորհուրդն։

Աղաղակեցին գարձեալ . Որ ոչ
պաշտէ գիրիստոս Աստուած , և ոչ
Հնազանդի ու (առ)խօսոյ Կոստոնեալ (j),
պաշտէ զ Աստուած կենդանի և ճշշ-
մարիտ , եցեն արտաքս ՚ի Քաղաքէս .
և տունք նոցա աեր լիցի , և զրոյր
թշնամիսն Աստուածոյ մահու մատնել :

Յայնժամ թագաւորն էեղ բանիւ
ամէ. Լուսուտ հոստոցիւսչ Առար-
ծոյ, և Հոստոցիւ Քրիստոն. զի ոչ այն-
պէս բռնութեամբ և սպանալիքաւ ք-
մակուամբ պաշտել զինքն կոչէ ակա-
մա(j), որպէս երկրաւոր թագաւորք.
այլ կամաւոր և ինքնայաւժար կա-
մաւք կամի Աստուած յարարածոց
պաշտամն առնուլ և սուրբ մտաւք
սուրբ զԵրորդութիւնն պաշտել և
փառաւորել հոգեւորաւրինութեամբ.

ων, ἅμα τῇ συγκλήτῳ ἐβόησαν, Ἰη-
σοῦς Χριστὸς Θεός ἐστιν ἀληθινός.

ἐκράξαν τεσσαρακοστόν. Αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ ἀνογέσθωσαν ἔκραξαν καὶ δέκατον. Οἱ τὸν Χριστὸν μὴ σεβόμενοι, τοῦ Αὐγούστου πολέμιοι εἰσιν, καὶ ἐβόησαν δέκατον. Ὁ σώσας τὸν Αὐγούστον ἀλληθῆς Θεός ἐστιν. ἐλέχθη τριακοστόν. Ὁ τὸν Χριστὸν σεβόμενος ἀεὶ νικᾷ ἐλέχθη εἰκοστόν. Οἱ τὸν Χριστὸν μὴ σεβόμενοι τῆς πόλεως καὶ ἔξοριζέσθωσαν. Γενομένης τοινυν σιγῆς δὲ βασιλεὺς ἔφη, Μεταξὺ θείας, καὶ ἀνθρωπίνης δουλείας, αὐτῇ ἡ διαφορὰ τυγχάνει, διτὶ περ ἡ μὲν ἀνθρωπίνη ἡναγκασμένη ἐστίν, ἡ δέ θεία, ἔκουσία καὶ αὐτοπροάρτεος, διγάρ Θεός εἰλικρινεῖ.

καὶ καθαρῷ διανίᾳ προσκυνεῖσθαι
βούλεται·

2. Այսօր պատմական է բալորովին,
ով իւսերիու խակ նոյնը Կ'աւանդէ կոստան-

զի ականցյա և կ' հորդին անշնորն է և ա-
ռանց կոյելութեան. զի բոլորէ և Աս-
տառած, և ՚ի բոլոր սրտէ և ՚ի յանձնէ
և ՚ի զարլութենէ խնդրէ զիաւատն և
զողվախորութիւնն. մանաւանդ որ-
պէս քրիստոնէիցն կարգք և աւրենք
մեզ բացա, այտեն 'ի վերայ այսոցիկի, ։
Քանզի պարբերական ¹ և զանազան
յայն 'ի բազմութեան լինէր, ոմանք
այսպէս, և ոմանք այնպէս. Ապա Ա-
ռութիւն քարողեցաւ ամենեցուն առ
հասարակ :

δένει οὐκ ἀκοντάς, καὶ ἡγαγκασμένους, ἀλλὰ αὐτοπροαιρέτους τοὺς ἀνθρώπους Χριστιανοὺς βουλόμενα γίνεσθαι, καὶ οὐκ ἀνθρωπίνῳ φόρῳ τῇ τοῦ Θεοῦ λατρείᾳ

προσιένας ἀλλὰ σώφρονι λογισμῷ αἰτεῖν αὐτοὺς μᾶλλον τῷ τῶν Χριστιανῶν συζευγθῆναι καταλόγῳ.

πάλιν οὖν διαφόροις φωνάς ἔκβοησαν
ἐπὶ πολὺ τὸ πλῆθος, ἥσυγχασεν.

դիանոսի վարուց թ. գրոց կ երրոշ պլիսոյն
մէջ, համեմատէն այս վերջինս աղքիւր եղած է
յայսմ Անդրեասոսի կհնատգրին :

Շարայարելի

